

ocean. Američani se širokoustijo s svojim Panamskim prekopom in vendar je tako smešno enostavno za nas, da jim ga razbijemo z žrtvijo enega samega starega parnika polnega razstrelil. Po imenu bi bil seveda le trgovska ladja, toda na dano znamenje bi maloštevilna posadka zapustila ladjo, šla na kopno in izgnila. Nato sledeča razstrelba bi porušila kanal vsaj za mnogo mesecev. Predno bi prišle ameriške ladje okrog južne Amerike, bi mi že davno vzeli otoke. Saj leže isti mnogo bližje naši nego ameriški obali in potem bo zelo težka reč spraviti nas zopet vun, kajti naše brodovje je mnogo močnejše nego ameriško, bolje oboroženo in bolje vodjeno. Vedno odkar smo zmagali ruske trupe, nam je cel svet izkazoval najvišje spoštovanje in čišlanje."

Nato sledi ostra kritika ameriških delavskih organizacij in časnikov, ki so vsi „podkupljivi.“ Temu se ni čuditi, če se ve, kako goljufiva je ameriška — čast. „Naš klic: Kvišku v Kalifornijo! Na Hawaii! Na Filipine! bo prišel. Duh ameriške hinavščine se dviga kvišku kakor smrdljiv oblak in razdevlje lepo to nedolžnega neba.“

Potem se smeši mešana ameriška pasma in nje-na takoiimenovana vzgoja. „Način našega postopanja se sicer ne krije z našimi pojmi o časti, toda če se pomisli, da imamo opraviti z narodom lažnjivcev in zaničevalcev postav, moramo ravnati par force, kakor so ravnali Rimljani. Amerika ima samo enega Boga — zlatega boga. Kljub temu, da njeno sv. pismo prejevaluje češčenje zlate podobice.“

Program Japonske proti Ameriki se povzema v naslednjih stavkih: „Naša velika misel in naš politični sestav je v tem, da osvojimo Kalifornijo, da posedujemo Sandviške otoke, Samoa in Filipine. Mi moramo svojo moč v to prihraniti. Varčni moramo biti v našem življenju. Vse za to misel. Naša mladina se mora učiti, da je edini nas zaleči sovražnik našega ljudstva — Amerika.“

To so zanimivi glasovi, ki nič kaj prijetno ne zvone za četverospozrazum ropotajoči Ameriki. Japonska hoče iz svetovne vojske dobiti tudi svoj dobiček, in utegne ga dobiti, ako nastopi ne proti nam, ampak za-se proti Ameriki in Angleški. S tem bi Japonska zaključila svetovno vojsko.

Slovenske žrtve za domovino.

— **Franc Furek.** Od S v. V i d a pri Ptuj se nam poroča: S severnega bojišča nam je došla prežalostna vest, da je padel junaške smrti, zadet od sovražne granate, priden mladenič Franc Furek, rojen v Gornji Pristavi. Rajni junak je bil vpoklican dne 15. marca 1915, star šele 21 let, pa moral je zapustiti svet. Poslovil se je od svojih domačih zelo težko, sluteč, da jih ne vidi nikoli več. Dne 22. junija 1915 je odrinil na severno bojišče, kjer se je hrabro boril. Mesca julija je bil ranjen v prsi in je sčasoma malo ozdravel. Dne 28. novembra pa je odšel zopet na bojišče, kjer se je junaško bojeval do 6. marca 1916. Naj mu bo tuja zemlja lahka!

— **Ferdo Majhenič.** Padel je na južnem bojišču Ferdo Majhenič, vzoren gospodar in vnet član Katoliškega izobraževalnega društva pri S v. A n d r a ž u pri Velenju. Uradno poročilo se glasi: „Globoko ganjen mi je izvršiti žalostno dolžnost. Obvestiti vas moram o junaški smrti vašega soproga Italijanski strel iz puške je našemu vrlému tovarišu tako nesrečno predril obe gornji stegni, da je v kratkih minutah izkrvavel. Zvesto je izpolnil svojo dolžnost ter padel za dom in cesarja. Čast njegovemu spominu! Njegov grob je kar za postojanko njegovega voja. Njegov bližnji tovariš ga je zagrebel. Označiti kraj mi zdaj radi vojaške tajnosti ni dovoljeno.“

— **Anton Munda.** Od S v. T o m a ž a pri Ormožu: Pred več tedni je pisal dragim zadnje vrste: „Teško ranjen ležim že peti dan v bolnišnici. Veliko trpim, upam pa, da bo že spet bolje, če bo božja volja.“ Potem je umolknil, na vsa pisma nobenega odgovora, ves klic zaman. Ali je pozabil na ljubljene stariše, ljubeče sestrice in brate, ko je poprej vendar pisano za pismom ponavljal le eno željo: še enkrat videti drage, vsakokrat dostavljajoč: „če je tako volja božja?“ Ali se je izpolnila slutnja, ki jo je izrazil pri odhodu na bojišče, da ne bo nikdar več videl domače hiše in njih, ki ga bodo doma tako težko čakali? Prišel je naposled glas o njem, pa ne od njega, ampak od tuje roke pisano kratko poročilo, da Tončeta ni več med živimi, da je že dne 14. februarja v 20. letu svojega življenja podlegel težki rani v bolnišnici na južnem bojišču. Rajni je bil blag, ljubezniv mladenič, zvesta opora svojih starišev in od solskih let naprej vnet član domače Marijine družbe in Mladeniške zveze. „Božja volja je bila, da se ne vidimo več tukaj, na svidenje nad zvezdami!“ Zdi se nam, da te slišimo klicati se iz ranega groba. Dragga duša, odpočij se v Bogu in prosí pri njem za svojece, zlasti za brata-vojaka, da srečno prestojita vse nevarnosti!

— **Ježef Oreš** je bil sin poštenih kmečkih starišev v Žekovu, župnija Mozirje. Bojeval se je v Srbiji, potem je bil v Sarajevu, tam je postal desetnik in je bil ves čas v Srbiji in Črnigori. Bil je tako srečen, da ni bil ranjen, pač pa se je prehladil, potem pa je dobil dopust od 1. marca do 15. marca; doma pa je hitro podlegel boleznim v domači hiši.

Lepo mu je stregla njegova mamica ter sestre, ker pa ni bilo zdravniške pomoči, je dne 18. marca mirno v Gospodu zaspal. Bodi mu domača zemljica prav lahka!

— **Franc Protner.** S v. P e t e r pri Mariboru: V soboto, dne 6. maja, ob 3. uri popoldne smo imeli prvi vojaški sprevod na Goro. V javni bolnišnici v Mariboru je namreč umrl dne 4. maja Franc Protner, kmet iz Dragučove, v 35. letu svoje dobe. Kot črno-vojniki je služil v čuvajnem bataljonu v Mariboru in je zbolel na slepiču. Operirali so ga, a vnela se mu je pri tem še trebušna mrena. Tega srce ni preneslo in tako je spreviđen s sv. zakramenti umrl. V svoji oporoki je zahteval, da ga pokopljejo na Gori v rodbinski grob. Zapustil je troje nepreskrbljenih otrok, žalibog brez matere. Krščanskemu možu, ki je tukaj pretrpel veliko bridkosti, pa jih je udano v sv. voljo božjo potrpežljivo prenašal, naj sveti večna luč!

— **Vinko Sloški, Franc Medved in Franc Vodusek.** Iz sredine Azije je prišla domov prve dni v mescu maju dopisnica od ujetnika Martina Fidler iz Jarmovca, župnija Dramlje od dne 5. dec. 1915, da je umrl Vinko Sloški, veseli in pametni mladenič. Bo ti naj povrne v raju tvoj dar življenja domovini. Par dni po novici je oče rajnega umrl. Na zemlji daleč ločena, sta v večnosti skupaj. Pred Belgradom je padel Medvedov Franc. Naj v miru počiva! Z njim Franc Vodusek, ki je sklenil svoje življenje že v jeseni leta 1914, pa je šele letos na Velikonoč prišlo poročilo.

Iztirani ženitvovanjski gostje.

Topničar Anton Erjavec, doma iz Ljutomera, nam piše iz mesta Zombolja na Ogrskem:

Nedavno se je v nekem mestu na Ogrskem odigral dogodek čisto posebne vrste. V hiši židovskega rabina Davida Süssa so obrabljali poroko njegove hčere in vsi gostje s hišnim gospodarjem vred so bili s pomočjo policije izgnani iz hiše na prosto.

Kako pa je prišlo do tega? Čisto naravno. Ne-ka gospa soproga huzarskega nadporočnika si je že lansko leto najela stanovanje v omenjeni hiši. Dne 1. februarja t. l. pa je odpotovala k svojim sorodnikom, in je plačala stanarino do 1. avgusta naprej. Pohištvu je pustila zaklenjeno v svojem stanovanju. Te dni pa se je dotična gospa nenadoma vrnila in kako se je začudila, ko je našla goste v svojem stanovanju in in sicer prav židane volje. Hitro je šla k bližnjemu odvetniku, s katerim se je kmalu vrnila. Z največjo odločnostjo je protestirala, da se je udrlo v njeno stanovanje in je zahtevala, da gostje sobe takoj izpraznijo. Strah se je polotil številnih gostov, ki so se v lepo opremljeni sobani prav imenitno zabavali. „No, kaj takega pa se ne“, je vzdihnil rabin, hišni gospodar. Hotel se je pogajati z odvetnikom, a ta je na vse prošnje odgovarjal z neusmiljenim: „Ven!“ Ker se je rabin le še obotavljal, je pozval odvetnik policije na pomoč. Radi ali neradi so se morali gostje ločiti od bogato obložene mize. Vsekakor pa se jim je zdelo škoda pustiti buteljke, torte in pečenke, zato je vzel vsak izmed gostov z mize, kolikor je največ mogel. Eden izmed gostov se ni mogel vzdržati in je zaklical hišnemu gospodarju: „To je pa bilo le prebrčko, gospod Süssl!“ Cela zadeva se bo končno odigrala pred sodiščem.

4. Podpišite vojno posojilo!

Oddaja živine.

Živinoprometni zavod za štajfersko deželno je pričel zadnji teden svoje delovanje. V nekaj tednih bodo edino tisti možje, ki imajo pooblastilo od tega zavoda, smeli nakupovati živino; izginili bodo dočela prekupci in tudi od vojaške oblasti nastavljeni nakupovalci. Opozarjamo že sedaj vse živinorejce na dejstvo, da se je zasnovala deželna komisija, ki po tem prometnem zavodu mora skrbeti za nabavo živine, zlasti za vojaštvo. Deželna komisija ima v prvi vrsti namen, da nakupuje živino in varuje tudi živinorejce, kar je velike važnosti za poznejše čase. Zahtevne vojaške oblasti so ogromne, kar je pač umevno, ker morajo oskrbovati vse dežele meso za milijone in milijone ljudi. Samo za vojaštvo v deželi rabimo na teden čez 600 glav; to moramo dobiti v deželi; poleg tega mora dežela dati za vojake na fronti že mesca maja nad 6000 glav živine. Pomisliti moramo, koliko rabi še civilno prebivalstvo. Deželna komisija ima

zares težavno nalogo, če hoče zadostiti vsem tem potrebnim; toda ona se zanaša na živinorejce, njih požrtvovalnost, v prepričanju, da vsi vedo, da gre meso in živež za naše sinove, naše očete, ki prelivajo kri za domovino. Radi tega naj ne bodo nikdar nevoljni, če bodo prodali več kakor bi sicer hoteli. Če deželna komisija ne zamore zbrati teden za teden zadostnega števila živine, bi morala vojaška oblast začeti takoj z rekviriranjem. Povsod se tude pa pazilo na to, da ne izgubimo plemenske živine in ohranimo naraščaj. Naša dežela je najbolj srečna, ker ima še vsaj dokaj mlade živine.

Dodatno smo k temu predmetu dobili z verodostojnega mesta še sledeče pojasnilo: Nakupovalci za graško živinsko vnovčevalnico, ki bo začela te dni delovati, so dobili naročilo, da se mora pri izplačilu od vsake nakupljene glave živine prodajalcu odtegniti 25 kg. Pač pa sme prodajalec zahtevati, da se živina tehta pri prvi najbližji tehtnici. Živina se sme pred prodajo tudi pošteno nakrmiti in napojiti. Nadalje določa vladna odredba, da mora živinorejec živino, katero nakupovalec zahteva za oddajo, oddati. Ako bi živinorejec ne bil zadovoljen s ceno, ki je uradno določena (glej članek „Spremembe v živinski kupčiji“ v št. 16 „Slov. Gospodarja“ z dne 20. aprila 1916), mora zahtevano živino kljub temu oddati, denar pa, ako ga noče sprejeti, se mu bo pri obč. uradu založil. Prodajalec ima pravico, da potom sodnje zahteva višjo ceno. Živina pa se mora na vsak način oddati. Po § 4 cesarske naredbe z dne 7. avg. 1915, drž. zak. št. 228, se sme zahtevana živina, ako jo živinorejec na zahtevo nakupovalca ne bi hotel oddati, v skrajnem slučaju odvzeti s silo z žandarmersko pomočjo. Tle leta pod 6 meseci so od te odredbe izvzeta. Ako pa ima živinorejec kako glavo živine v klavne namene na prodaj, jo lahko ponudi potom občinskega urada okrajnemu glavarstvu ali pa nakupovalcu. Živinski potni listi se morajo ravno tako izpolniti kakor dosedaj ter mora na njih natančno biti zaznamovana prodajna cena. Če je treba, se mora tudi pravočasno dobiti klavno dovoljenje, za kar bo sicer nakupovalec. Nakupovanje vsake vrste živine od hiše do hiše je odslej prepovedano. Za nekaj časa (do preklica) smejo mesarji za lastne potrebe nakupovati živino, a izkazati se morajo povsod z obrtnim listom. Vojaški nakupovalci pa odslej živine ne smejo več nakupovati, ker dobi vojaška uprava potrebno živino od živinske vnovčevalnice. Nakupovati torej smejo živino odslej samo nakupovalci živinoprometnega zavoda, ki imajo tozadevne izkaznice. Če se kdo brani oddati živino, sme nakupovalec brezopovno pri okraj. glavarstvu zahtevati pomoč. Ugovora zoper to odredbo ni. Župani morajo izvrševati navodila okrajnega glavarstva ter pomagati pri oddaji živine. Živina se sme odslej svobodno nakupovati in prodajati edino na živinskih sejmih. V slučajih potrebe sme plemensko in vozno živino kupiti tudi sosed od sosedu.

S tem objavljamo glavne točke te odredbe, ki je silno stroga in ostra in bo marsikaterega občutno zadelo. Treba pa bo to žrtve za domovino prenesti mirno in potrpežljivo. Vsak odpor proti rekviziciji živine bi bil popolnoma brezuspešen. Kmetovalce s tem kot njihovi prijatelji prosimo in jim nujno svetujemo, da ostanejo pri rekviziciji živine mirni, da ne zabavljajo na razne oblasti in da se ne zoperstavljajo, ker s tem bi si nakopali le občutne kazni in še tako bolj oškodovali same sebe.

Razne novice.

* **Slovinci, podpisujte 4. vojno posojilo!** Pokažimo tudi pri tem vojnem posojilu, da poznamo svojo domoljubno dolžnost! Kdor kaj ima, naj se udeleži podpisovanja, ki še traja do pondeljka, dne 15. maja opoldne. Nihče ne sme dobiti niti najmanjšega povoda za očitjanja, da spodnjaštajferski Slovenci v teh resnih časih nismo poznali in v polni meri storili svoje patriotske dolžnosti.

* **Nevarno obohel** je preč. g. stolni prošt in prelat Karol Hribovšek. Lofila se ga je pljučnica. V torek popoldne je bil spreviđen. Priporoča se v molitev!

* **Solska sestra Klara.** Dne 9. maja je v zavodu oč. solskih sester v Mariboru umrla č. sestra Klara, rojena Antonija Pušnik, doma od Sv. Križa pri Slatini. Pogreb se je vršil danes, dne 11. maja, popoldne, N. p. v m.!

* **C. g. Anton Peršuh,** vojni kuraj o. in kr. pešpolka št. 87, vojna pošta št. 73, naznanja, da se vprašalci o pogrešanih vojaki 87. pešpolka lahko obračajo z vprašanji nanj. Kolikor bo mogoče, bo radovoljno ustregel.